

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud. O. Melniciuc)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Minciuna, V. Negru, E. Palanciuc)

Î N C H E I E R E

03 aprilie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată în componența:

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă

examinând admisibilitatea recursului depus de Valentin Rusu, reprezentat de avocatul Vadim Ciobanu,

în cauza de contencios administrativ înaintată de Valentin Rusu împotriva Serviciului Vamal cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil, obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil, compensarea prejudiciului moral și a cheltuielilor de asistență juridică,

împotriva deciziei din 07 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost casată integral hotărârea din 04 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, fiind emisă o nouă decizie de respingere a acțiunii,

c o n s t a t ă :

La 08 decembrie 2021, Valentin Rusu a înaintat acțiune în instanța de contencios administrativ împotriva Serviciului Vamal cu privire la anularea ordinului nr. 1241-p din 23 noiembrie 2021 „Cu privire la sancționarea lui Valentin Rusu”, restabilirea în funcția anterior deținută, compensarea prejudiciului moral, precum și a cheltuielilor de asistență juridică.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, potrivit ordinului enunțat contestat i-au fost imputate acțiuni de escortare ilegală a mijlocului de transport cu n/î XXX X din localitatea Leușeni în mun. Chișinău, după ce acest mijloc de transport a trecut frontiera vamală. Iar, conform ordonanței din 21 octombrie 2021, emisă de Procuratura Anticorupție, după devamare, peste vreo 50 metri de la ieșire din vamă, a fost stopat mijlocul de transport cu n/î XXX X de către inspectorii XXXX și Valentin Rusu, adică imputate acțiuni, care s-au petrecut ulterior trecerii mijlocului de transport cu n/î XXX X peste frontiera vamală a Republicii Moldova și care nu cad sub incidența încălcărilor disciplinare stipulate la art. 51 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 302/2017.

Reclamantul a comunicat că, în acțiunile sale nu este prezentată încălcarea disciplinară stipulată la art. 51 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 302/2017, iar sancțiunea disciplinară - destituire din funcție a fost aplicată neîntemeiat. Or, acțiunile care aduc atingere prestigiului Serviciului Vamal și încălcarea normelor de etică și conduită a

funcționarului vamal, prevăzute la art. 51 alin. (1) lit. f) și g) din Legea nr. 302/2017, în ordinului contestat, nu sunt indicate care ar fi aceste acțiuni, iar lui Valentin Rusu i-au fost imputate aceste abateri disciplinare, care, însă nu au fost descrise în ce ar consta, ceea ce de facto indică la lipsa unor asemenea abateri disciplinare.

Prin urmare, reclamantul a notat că, la abaterea disciplinară - încălcarea prevederilor referitoare la obligațiile sale, conflictul de interese și restricțiile stabilite prin lege, prevăzută la art. 51 alin. (1) lit. i) din Legea nr. 302/2017, existența acestei încălcări, manifestată prin neînscrierea datelor atât în registrul de bord al mijlocului de transport de serviciu cu care s-a deplasat, cât și în raportul privind finisarea misiunii echipei mobile cu privire la stoparea mijlocului de transport sus indicat, nu constituie abatere disciplinară gravă, care să conducă la destituirea din funcție. Or, concluziile despre vinovăția lui Valentin Rusu de comiterea abaterii disciplinare, nu pot fi întemeiate pe presupuneri, iar toate dubiile în probarea acestor abateri disciplinare urmează a fi interpretate în favoarea lui.

Astfel, reclamantul a fost recunoscut vinovat de comiterea abaterilor disciplinare prevăzute la art. 51 alin. (1) lit. f), g) și alin. (2) lit. a) din Legea nr. 302/2017, în baza unor presupuneri, fapt care este inadmisibil și dovedește caracterul ilegal al ordinului Serviciului Vamal nr. 1241-p din 23 noiembrie 2021. Or, pentru a atrage un funcționar public la răspundere disciplinară este necesară întrunirea unor condiții: 1) persoana trasă la răspundere trebuie să dețină calitatea de funcționar public; 2) respectivul funcționar să fi săvârșit o abatere disciplinară prescrisă de lege; 3) fapta ilicită să producă un rezultat periculos; 4) să existe o legătură de cauzalitate între fapta ilicită și rezultatul socialmente periculos, or, răspunderea disciplinară poate fi angajată numai dacă sunt întrunite toate elementele constitutive ale abaterii, iar absența oricăreia dintre ele face ca abaterea și, pe cale de consecință, răspunderea să nu poată exista.

În acest context, reclamantul a considerat că, în urma acțiunilor sale nu a fost produs un rezultat periculos sau o anumită atingere prestigiului Serviciului Vamal nu a fost cauzată, respectiv nu putea fi atras la răspundere disciplinară. Însă, la caz, contrar celor menționate, prin ordinul Serviciului Vamal nr. 1241-p din 23 noiembrie 2021, în mod ilegal, i-a fost aplicată sancțiune disciplinară cu destituire din funcție.

Totodată, ancheta de serviciu în privința reclamantului, s-a desfășurat cu încălcarea termenelor stabilite la pct. 37 din Regulamentul cu privire la comisia de disciplină, aprobat prin hotărârea Guvernului nr. 201 din 11.03.2009, care stipulează expres că, ancheta de serviciu se desfășoară într-un termen de cel mult 14 zile lucrătoare. Iar, în cazurile mai complexe, cu acordul președintelui, desfășurarea anchetei de serviciu poate fi prelungită cu încă cel mult 7 zile lucrătoare.

Astfel, reține reclamantul că, în speță, ancheta de serviciu s-a desfășurat în perioada 27 septembrie 2021 – 20 octombrie 2021, adică într-un termen de 17 zile lucrătoare, contrar normei indicate supra.

Mai mult ca atât, componența Comisiei de disciplină a fost constituită contrar prevederilor art. 59 alin. (4) din Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public și pct. 10 din Regulamentul cu privire la Comisia de disciplină, aprobat prin hotărârea Guvernului nr. 201 din 11.03.2009. Or, conform art. 59 alin. (4) din Legea nr. 158/2008, din Comisia de disciplină face parte în mod

obligatoriu un reprezentant al organizației sindicale reprezentative sau, în cazul în care sindicatul nu este reprezentativ sau funcționarii publici nu sunt organizați în sindicat, un reprezentant desemnat prin votul majorității funcționarilor publici pentru care este organizată comisia de disciplină.

Conform pct. 10 din Regulamentul cu privire la comisia de disciplină, aprobat prin hotărârea Guvernului nr. 201 din 11.03.2009, în componența comisiei de disciplină se include, în mod obligatoriu, un reprezentant al organului sindical din autoritatea publică respectivă. În cazul în care în autoritatea publică respectivă nu este constituit organul sindical, în componență comisiei de disciplină se include un reprezentant desemnat prin votul majorității funcționarilor publici. În cazul în care în cadrul autorității publice există mai multe organe sindicale, în componența comisiei de disciplină se includ reprezentanții tuturor organelor sindicale.

În acest context, reclamantul a comunicat că, în Comisia de disciplină care a efectuat ancheta de serviciu în privința lui Valentin Rusu, nu a fost inclus, în mod obligatoriu, un reprezentant al organului sindical din cadrul Serviciului Vamal sau un reprezentant desemnat prin votul majorității funcționarilor publici din cadrul Serviciului Vamal. Iar astfel, sancțiunea disciplinară aplicată prin ordinul Serviciului Vamal nr. 1241 -p din 23 noiembrie 2021, s-a efectuat cu încălcarea art. 53 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 302/2017, care stipulează că, sancțiunile disciplinare se aplică de către directorul Serviciului Vamal, în termen de o lună de la data constatării abaterii disciplinare de către angajator, în urma efectuării unei anchete de serviciu, iar în cazul în care funcționarul vamal se află în concediu anual de odihnă, în concediu de studii sau în concediu medical acest termen se suspendă până la revenirea acestuia la serviciu. Or, abaterile disciplinare imputate lui Valentin Rusu au fost constatate la 20 octombrie 2021, prin încheierea privind rezultatele anchetei de serviciu, însă, ordinul directorului Serviciului Vamal nr. 1241-p, a fost adoptat la 23 noiembrie 2021, adică peste termenul legal stabilit de norma indicată.

Conform pct. 49 din Regulamentul cu privire la comisia de disciplină, aprobat prin hotărârea Guvernului nr. 201 din 11.03.2009, persoana care a formulat sesizarea se audiază separat de funcționarul public cercetat, iar astfel legiuitorul a impus obligația pozitivă comisiei de disciplină de a audia persoana care a formulat sesizarea. Or, astfel la caz se atestă că, sesizarea a fost formulată de inspectorul principal al SIS a DIS a SV, Ivan Filimon, care însă, contrar prevederilor indicate, nu a fost audiat în cadrul ședinței de examinare a cauzei. Iar, aceste circumstanțe dovedesc superficialitatea examinării cauzei și predispoziția membrilor Comisiei de disciplină de a-l sancționa disciplinar pe reclamant, fără examinarea multiaspectuală a cauzei, așa cum prevede Regulamentul cu privire la comisia de disciplină, iar ca rezultat, contrar legii, a fost adoptat ordinul Serviciului Vamal nr. 1241-p din 23 noiembrie 2021.

Mai mult ca atât, Serviciul Vamal nu a argumentat într-o manieră clară și elocventă sancțiunea aplicată sub formă de destituire din funcție, or, în aceste circumstanțe rezultă că individualizarea sancțiunii a fost desfășurată superficial, iar sancțiunea este una disproporționată. Or, atât Legea nr. 158/2008, cât și Regulamentul cu privire la comisia de disciplină, aprobat prin hotărârea Guvernului nr. 201 din 11.03.2009, prevede că la determinarea sancțiunii disciplinare relevante, urmează a fi

respectat principiul individualizării sancțiunii - principiu fundamental aplicabil regimului răspunderii disciplinare a funcționarului public. Esența acestuia constă în aceea că aplicarea sancțiunii disciplinare trebuie să se bazeze pe o apreciere obiectivă și realistă a circumstanțelor cauzei.

Astfel, destituirea din funcție, se aplică de obicei, pentru abateri de mare gravitate, adică mai grave decât cele pentru care i se poate acorda retrogradarea din funcție/grad sau muștrare aspră, sau pentru săvârșirea repetată a unei abateri (fapte) care anterior a fost sancționată mai blând sau chiar a rămas nesancționată. Însă, analizând încheierea privind ancheta de serviciu desfășurată în privința lui Valentin Rusu și ordinul Serviciului Vamal nr. 1241-p din 23 noiembrie 2021, se constată că, Comisia nu a motivat individualizarea pedepsei aplicate ultimului.

Prin urmare, în viziunea reclamantului, în speță, ordinul Serviciului Vamal nr. 1241-p din 23 noiembrie 2021, este ilegal, deoarece faptele imputate lui nu conțin elementele constitutive ale abaterilor disciplinare prevăzute la art. 51 alin. (1) lit. f), g) și alin. (2) lit. a) din Legea nr. 302/2017 și a fost încălcată procedura legală la adoptarea a ordinului indicat, respectiv se impune necesitatea anulării acestuia. Or, art. 16 alin. (1)-(2) Cod administrativ, menționează că, autoritatea publică nu este complet liberă în utilizarea dreptului discreționar. Acțiunea administrativă trebuie să se bazeze pe o decizie discreționară cuvenită, concluzie ce se desprinde, în special, din prevederile art. 137 alin. (1) Cod administrativ, conform căruia autoritățile publice trebuie să acționeze cu bună-credință în limitele legal stabilite și cu respectarea scopului pentru care le-a fost atribuit dreptul. Iar astfel, Serviciul Vamal era obligat prin lege să-și exercite discreția fără erori discreționare.

În acest context, scopul dreptului discreționar conform esenței dispoziției art. 16 alin. (1) și 137 alin. (1) Cod administrativ, este de a permite autorității să răspundă flexibil la diversele probleme ce apar în anumite domenii de administrare publică. Iar în acest fel, autoritatea publică poate adopta decizii individuale în cadrul unui cadru legal, făcând astfel posibilă realizarea unui echilibru între scopul legal abstract și circumstanțele reale. În special, aceasta oferă loc pentru un test de celeritate și echitate. Or, prevederile art. art. 31, 118 alin. (1) Cod administrativ, relevând că, în speță, în conținutul ordinului Serviciului Vamal nr. 1241-p din 23 noiembrie 2021, se constată că comisia nu a motivat individualizarea pedepsei aplicate lui Valentin Rusu.

Astfel, o altă eroare discreționară admisă de Serviciul Vamal, este exprimată prin omisiunea de a lua în considerare toate faptele relevante. Or, au fost neglijate rezultatele procesului penal nr. 20210360288, iar conform ordonanței din 21 octombrie 2021, a fost refuzată pornirea urmăririi penale în privința lui XXXX și Valentin Rusu, deoarece fapta nu întrunește elementele infracțiunii, fiind indicat că, în cadrul procesului penal a fost constatat cu certitudine faptul escortării la 10 martie 2021 de către angajații Serviciului Vamal, membrii echipajului de echipe mobile Valentin Rusu și XXXX cu mijlocul de transport de serviciu de model Dacia Duster cu n/î CRC 357, a microbuzului de model Mercedes-Benz Sprinter cu n/î XXX X, condus de XXXX, pe traseul național Leușeni - Chișinău. Însa, probe concludente și pertinente privind implicarea, contribuirea sau favorizarea la traversarea frontierei de stat, controlului vamal sau al poliției de frontieră a mijlocului de transport menționat în perioada de referință în raport, de către angajații Serviciului Vamal, Valentin Rusu

și XXXX nu a fost constatată.

Prin urmare, reclamantul a notat că, Serviciul Vamal nu a luat în considerare toate faptele relevante și anume evaluarea profesională lui Valentin Rusu, care inter alia, nu denotă curențe în activitatea profesională a acestuia. Or, pe lângă faptul că destituirea din funcție este ilegală și încalcă drepturile individuale ale acestuia, ea nu este nici în interesul comunității, iar destituirea din funcție a unui colaborator calificat, cu o vechime mare în domeniu, fără ca această persoană să fie sancționată disciplinar sau să existe alte curențe în activitatea sa profesională, contravine principiilor profesionalismului, integrității profesionale și loialității, stabilității în funcția publică, colaborării și cooperării, imparțialității și nediscriminării, transparenței, obiectivității, eficienței și responsabilității, aspecte prevăzute la art. 5 din Legea nr. 288/2016, principiile profesionale ale funcționarului public cu statut special.

Prin hotărârea din 04 februarie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, acțiunea a fost admisă parțial.

A fost anulat ordinul Serviciului Vamal nr. 1241-p din 23 noiembrie 2021 „Cu privire la sancționarea lui Valentin Rusu” și obligat Serviciul Vamal să emită actul administrativ individual privind restabilirea lui Valentin Rusu în funcția de inspector principal al Serviciului echipe mobile Centru, Direcția investigare fraude vamale a Serviciului Vamal, precum și să emită actul administrativ individual privind acordarea despăgubirilor lui Valentin Rusu, cu titlu de reparare a prejudiciului moral, în mărimea unui salariu mediu lunar al lui Valentin Rusu, cu încasarea de la Serviciul Vamal în beneficiul lui Valentin Rusu a sumei de 3 000 lei cu titlu de compensare a cheltuielilor de asistență juridică. În rest pretențiile în partea ce ține de obligarea Serviciului Vamal la compensarea cheltuielilor de judecată privind asistența juridică, în mărimea ce excede suma de 3 000 lei, au fost respinse ca neîntemeiate.

Pentru a hotărî astfel, prima instanță a reținut că, în contradicție cu prevederile pct. 36 al Regulamentului cu privire la efectuarea anchetei de serviciu, aprobat prin ordinul Serviciului Vamal nr. 307-O din 02.07.2018, ordinul nr. 1241-p din 23 noiembrie 2021 cu privire la sancționarea dlui Valentin Rusu a fost emis cu încălcarea termenului de cel mult o lună din ziua constatării abaterii disciplinare, adică după aprobarea Încheierii asupra rezultatelor anchetei de serviciu de către angajator. Mai mult, reprezentantul pârâtului Serviciul Vamal a comunicat instanței că, probabil că termenul de 30 de zile a fost depășit din considerentul că după finisarea anchetei de serviciu Rusu Valentin a depus cerere de atașare și examinare a ordonanței procurorului, fapt care a dus la tergiversare.

La fel, instanța a concluzionat că, reclamantului i-a fost aplicată sancțiunea disciplinară, destituire din funcție, pentru acțiunile comise cu intenție sau din imprudență, acțiuni care contribuie la trecerea bunurilor peste frontiera vamală cu încălcarea legislației vamale, dacă aceste acțiuni nu atrag răspunderea penală, în temeiul art. 51 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 302 din 21.12.2017, fără ca această abatere disciplinară gravă să fi fost constatată. Or, potrivit ordonanței Procurorului Anticorupție Alexandru Gaina din 21 octombrie 2021, careva probe concludente și pertinetă privind implicarea, contribuirea sau favorizarea la traversarea frontierei de stat, controlului vamal sau al poliției de frontieră a mijlocului de transport menționat în perioada de referință în raport, de către angajații Serviciului Vamal, Rusu Valentin

și XXXX nu a fost constatat.

Instanța a desconsiderat constatările angajatorului cu privire la acțiunile de escortare ilegală a mijlocului de transport de către reclamant, menționând prin prisma prevederilor legii că, Rusu Valentin, activând în cadrul Serviciului Echipe Mobile, în cazul în care există bănuială rezonabilă de a presupune că au fost încălcate prevederile legislației Republicii Moldova sau ale acordurilor internaționale la care Republica Moldova este parte, în procesul efectuării controlului, are sarcina legală de însoțire prin escortarea autovehiculului la organul vamal proxim sau până la locurile situate în raza lui de activitate unde este posibilă examinarea mărfurilor și a vehiculelor, iar această acțiune nu poate fi imputată reclamantului ca o abatere disciplinară.

Mai mult, instanța de judecată a constatat că, nici în încheierea pe marginea anchetei de serviciu din 20 octombrie 2021, nici în ordinul de sancționare nr. 1241-p din 23 noiembrie 2021, autoritatea publică nu a individualizat sancțiunea propusă și aplicată corespunzător funcționarului vamal Valentin Rusu, limitându-se doar la expunerea normelor de drept pertinente, însă fără a da apreciere esenței încălcării stabilite, explicațiilor persoanelor audiate, materialelor care confirmă sau infirmă vinovăția funcționarului vamal, circumstanțelor atenuante sau agravante, motivelor și condițiile care au contribuit la comiterea încălcării; consecințelor faptei comise, precum și existența prejudiciului și dacă acesta a fost reparat/înlăturat. Or, acțiunile/inacțiunile reclamantului manifestate prin neînscierea datelor atât în registrul de bord al mijlocului de transport de serviciu cu care s-a deplasat, cât și în raportul privind finisarea misiunii echipei mobile cu privire la stoparea mijlocului de transport, reprezintă o neglijență în exercitarea atribuțiilor de serviciu, și nicidecum o abatere disciplinară gravă potrivit art. 51 alin. (2) Legea nr. 302/217, precum a fost calificată de angajatorul Serviciul Vamal.

Prin decizia din 07 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost casată integral hotărârea din 04 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, fiind emisă o nouă decizie de respingere a acțiunii.

În susținerea soluției sale instanța de apel a reținut că, prima instanță nu a constatat și nu a elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, iar concluziile primei instanțe, expuse în hotărâre, nu corespund circumstanțelor de fapt. Întrucât, fiind examinate acțiunile funcționarului vamal Valentin Rusu și anume escortarea ilegală a mijlocului de transport cu n/î XXX X în care erau bunuri nedeclarate organului vamal, s-a constatat că ultimul a încălcat prevederile sus indicate. Iar astfel, se atestă că, Serviciul Vamal în actul de sancționare just a stabilit că, funcționarul vamal, Valentin Rusu, în exercitarea atribuțiilor sale, nu și-a exercitat corespunzător atribuțiile de serviciu manifestate prin escortarea ilegală a mijlocului de transport cu n/î XXX X și neînscierea datelor atât în registrul de bord al mijlocului de transport de serviciu cu care s-a deplasat, cât și în raportul privind finisarea misiunii echipei mobile cu privire la stoparea mijlocului de transport sus indicat.

Instanța de apel a apreciat critic concluzia instanței de fond precum că, concluziile Serviciului Vamal privind vinovăția reclamantului, Valentin Rusu a fost bazată pe presupuneri, întrucât, la caz actul administrativ de sancționare cu certitudine stabilește constatarea faptei imputate.

La fel, nu a fost susținută nici opinia reclamantului reținută de către instanța de fond precum că, bunurile erau deja trecute peste frontiera vamală, unitatea de transport fiind stopată de către funcționarul vamal vizat după ieșirea din postul vamal. Or, la caz se omite că reclamantul activează în cadrul Serviciului Echipe Mobile, care stopează unitățile de transport în linia a doua de control vamal, pentru a identifica și a contracara traficul ilicit de mărfuri, dar nu pentru al escorta pe teritoriul țării, contrar sarcinilor puse.

În același context au fost respinse concluziile, precum că, Serviciul Vamal nu a identificat care acțiuni ale reclamantului au dus la atragerea la răspundere disciplinară în actul emis. Întrucât, legislația reglementează noțiunea de act administrativ, forma și conținutul acestuia, care, la caz corespunde în totalitate cadrului legal. Or, analizând actul administrativ de sancționare se atestă cumulul de acțiuni ale funcționarului anchetat, care au avut drept rezultat emiterea ordinului de sancționare.

O altă opinie a reclamantului, care în viziunea instanței de apel nu putea fi reținută de către instanța de fond, este cea care se referă la cronologia aplicării sancțiunilor disciplinare, precum și că a fost aplicată cea mai aspră sancțiune, că lista sancțiunilor disciplinare este una exhaustivă, iar angajatorul nu poate dispune destituirea din funcție în prezența unei liste exhaustive, a fost respinsă, or, aceasta este doar o opinie a reclamantului care nu are suport juridic, atât timp cât legea expres reglementează abaterile disciplinare grave care duc direct la destituirea din funcție.

Instanța de apel, analizând conținutul actului administrativ contestat, a constatat, în pofida concluziei primei instanțe că, acesta a fost motivat, este legal și întemeiat, precum și adoptat cu respectarea normelor de drept material și procedural.

La 12 decembrie 2022, Valentin Rusu, reprezentată de avocatul Vadim Ciobanu, a depus recurs nemotivat, iar la 14 aprilie 2023 (prin oficiul poștal) a depus recursul motivat împotriva deciziei din 07 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și pronunțarea unei noi decizii de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a reiterat în esență circumstanțele de drept și de fapt indicate în acțiune. Suplimentar, a la emiterea deciziei instanța de apel a admis încălcări esențiale ale normelor de drept material, interpretări eronate ale legii și aprecieri arbitrare a probatoriului.

La 27 aprilie 2023, Serviciul Vamal al RM a depus referință asupra recursului, solicitând declararea acestuia ca fiind inadmisibil.

Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023), a fost modificat cadrul normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție, inclusiv Cartea a treia "Procedura contenciosului administrativ" din Codul administrativ, în special prevederile cu privire la temeiurile recursului.

Totuși, art. XI alin. (3) din Legea menționată, prevede că recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Aceleași considerente de deduc și din interpretarea art. 195 din Codul administrativ în coroborare cu prevederile art. 3 alin. (3) din Codul de procedură civilă către stipulează că, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător

prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171. Legea procedurală civilă care impune obligații noi anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabilește sancțiuni procedurale noi sau suplimentare *nu are putere retroactivă*.

În consecință, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, la examinarea admisibilității recursului, va aplica prevederile Codului administrativ în redacția în vigoare la data declarării recursului.

În conformitate cu art.244 alin.(1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Conform art.245 alin.(1) și (2) din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului), recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 07 decembrie 2022, în ședință publică.

Materialele cauzei atestă că, la 09 decembrie 2022, Curtea de Apel Chișinău a notificat dispozitivul deciziei instanței de apel participanților la proces, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele cauzei (f.d. 185).

Recursul nemotivat împotriva deciziei din 07 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău a fost depus, la 12 decembrie 2022.

Totodată, materialele cauzei atestă că, decizia motivată a fost expediată prin poștă electronică, la 17 martie 2023, iar motivarea recursului a fost depusă, prin intermediul oficiului poștal, la 14 aprilie 2023.

În condițiile enunțate, instanța de recurs constată respectarea de către Valentin Rusu, reprezentat de avocatul Vadim Ciobanu, a termenului prevăzut de art.245 alin.(1) și (2) din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului) la declararea recursului.

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În primul rând, cu privire la aspectele procedurale invocate în cererea de recurs, Completul de judecată apreciază criticele recurentei drept declarative, lipsind probe în susținerea temeiului invocat în recurs, iar obligația asumată însuși de recurentă de a dovedi circumstanțele invocate, prin depunerea unei cereri de recurs suplimentare, nu a fost executată nici la data examinării admisibilității recursului.

În conformitate cu art.246 alin.(1) din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului), Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin.(2) din art.246 din Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să

însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art.245 alin.(2) din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului). În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ.

Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct.230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct.85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct.45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p.141,§39).

La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, §31, Seria A, nr.212-A).

În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Valentin Rusu,

reprezentat de avocatul Vadim Ciobanu.

În conformitate cu art.230 și art.246 din Codul administrativ (în redacția în vigoare la data declarării recursului), Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Valentin Rusu, reprezentat de avocatul Vadim Ciobanu, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte,
judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă